

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

Learning Management Innovation, Theory to Practice

รศ.ดร.สิน งามประโคน, ดร.เกษม แสงนนท์

พระมหาสมบัติ tanapanyo, Dr.

Assoc.Prof.Dr.Sin Ngamprakhon, Dr. Kasem Sangnont

PhramahaSombat Tanapanyo, Dr.

อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นวิธีการสอนในการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน โดยเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมซึ่งเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปฏิบัติจริง เป็นกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ผู้สอนสร้างขึ้นมาโดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้จากหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล การเรียนรู้ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของชาติที่ว่า พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในสังคม

คำสำคัญ : นวัตกรรม, การจัดการเรียนรู้, ทฤษฎี, การปฏิบัติ

Abstract

learning Management Innovation ,theory to practice is instructional method to support the learning for students by emphasizing on the student to share. It is the process of creative thinking and development. Its also create the learner to practice, new learning process which teacher created for developing the learner to learn together. These innovative learning development made from curriculum, learning and teaching, activities, learning media and evaluation and measurement on educational learning in accordance with the nation education aims that learners development to be good, intelligent and happy in society.

Keywords : Innovation , learning Management, Theory, Practice.

บทนำ

มนุษย์มีศักยภาพเรื่องหนึ่งในตัวตนคือการเรียนรู้ในการดำรงชีวิต จนกระทั่งพัฒนาตนเองได้ดีกว่าสัตว์อื่น และสามารถพัฒนาจิตใจได้สูงสุดเป็นครูของมนุษย์และเทวดาอย่างพระพุทธเจ้า พระองค์ทรงเป็นผู้รู้ผู้ตั้นและผู้เปิกบาน ผู้ตรัสรู้ขอบด้วยพระองค์เอง ทรงได้รับยกย่องว่าเป็นพระบรมศาสดา หรือพระบรมครู ที่ทรงสั่งสอนพุทธบริษัท มิเพียงแต่เป็นครูของมนุษย์เท่านั้น เป็นครูของเทวดา ดังที่ปรากฏในภาษาบาลีว่า 粟陀 เทวมนุสสาน แปลว่า พระศาสดาเป็นครูของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย และมีคำเสริมพระคุณว่า อนุตตโร ปุริสหุทุมสารถี แปลว่า เป็นสารถี ฝึกคนได้ไม่มีใครยิ่งกว่า^๑ พระนามเหล่านี้ ซึ่งให้เห็นว่าพระองค์เป็นต้นแบบของเรียนรู้ด้วยพระองค์เอง

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อให้บุคคลนั้น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้ช่วยให้บุคคล ได้รู้จักการแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุผล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งได้มีความคิดสร้างสรรค์ ในการใช้ทักษะที่ได้จากการศึกษานั้น ไปปรับประยุกต์ใช้ในการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งต่อมา ระบบการศึกษาไทยได้มีการพัฒนาหลักสูตร การเรียนรู้การสอน กระบวนการคิดใหม่ และอย่างไร้ตาม ผลจากการปรับปรุงหลักสูตรยังเป็น ปัญหาอยู่ เช่น ความไม่เข้าใจในหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติ ในระดับสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มาก การวัดผลและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน

ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโฉนดการเรียน รวมทั้ง ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ^๒ ดังนั้น การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของนวัตกรรม

การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆได้มีนักคิดให้แนวคิดดังนี้ โอมัส อิวาร์ ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม เป็นการนำวิธีการใหม่ๆมาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ และ โดยมีขั้นตอนตามลำดับ คือ การคิดค้น การพัฒนา และนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างจากการ

^๑ ดูประกอบใน ว.ม.หา.(ไทย) ๑/๑/๑.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑), หน้า ก.

ปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา^๑ และกีรติ ยศยิ่งยง ได้ให้ความหมายว่า นวัตกรรม เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติจริง และมีการเผยแพร่องค์สู่ชนชน ในลักษณะเป็นของใหม่ที่ไม่เคย มีมาก่อน หรือของเก่าที่มีอยู่แต่เดิมแต่ได้รับการปรับปรุงเสริมแต่งพัฒนาขึ้นใหม่ให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ^๒ ในขณะที่ สำนักนวัตกรรมแห่งชาติ แบ่งประเภทของนวัตกรรมออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ ที่จำต้องได้ กับผลิตภัณฑ์ที่จำต้องไม่ได้

๒. นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) ที่ประกอบไปด้วยนวัตกรรมกระบวนการทาง เทคโนโลยี และนวัตกรรมกระบวนการทางองค์กร^๓

นวัตกรรมจึงเป็นวิธีการหรือกระบวนการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ๆที่มีประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติโดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

ประเภทของนวัตกรรมการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงการจำแนกประเภทของนวัตกรรม การศึกษาว่า นวัตกรรมทางการศึกษาได้มีผู้คิดพัฒนาขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ประเภทสื่อสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน เครื่องมือวัดผล อุปกรณ์สื่อทัศนวัสดุ

(๒) ประเภทสื่อสำหรับนักเรียน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน ชุดเพลย์ ชุดเกม การ์ตูน

๒. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) ประเภทเทคนิคหรือวิธีการหรือกิจกรรม เช่น บทบาทสมมุติ การสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนความคิดรวบยอดด้วยวิธีสอนอุปนัยและนิรนัย ฯลฯ

(๒) ประเภทสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดสื่อประสม บทเรียน โมดูล วีดีทัศน์ เกม เพลย์ ใบงาน^๔ และไชยยศ เรืองสุวรรณ จำแนกนวัตกรรมทางการศึกษาไว้ดังนี้

^๑ กีรติ ยศยิ่งยง, องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒, หน้า ๑๒.

^๒ กีรติ ยศยิ่งยง, องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒.

^๓ กีรติ ยศยิ่งยง, องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ, อ้างแล้ว, หน้า ๑๒.

^๔ เกริก ทั่วมกลาง และคณะ. การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ, (กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊ค, ๒๕๕๕), หน้า ๑๕๕-๑๗๒.

๑. นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร
๒. นวัตกรรมการเรียนการสอน
๓. นวัตกรรมการประเมินผล
๔. นวัตกรรมการบริหารจัดการ^{๑๙}

จากนวัตกรรมทางการศึกษาประเด็นนี้การเรียนรู้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันจากแนวคิดดังกล่าวต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนต่อไป

การนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้

การนำนวัตกรรมการศึกษาไปใช้ในแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาลักษณะต่างๆ ต่อไปนี้

๑. เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อนและยุ่งยากจนเกินไป ใช้ง่าย ใช้สะดวก
 ๒. เป็นนวัตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเบอะเกินไป
 ๓. เป็นนวัตกรรมที่สามารถใช้งานได้ทันท่วงทัน
 ๔. เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนบริบทเดิมมากนัก
 ๕. เป็นนวัตกรรมที่ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก
 ๖. เป็นนวัตกรรมที่ให้ผลชัดเจน^{๒๐}
- กิตานันท์ มลิทอง ได้เสนอแนะว่าการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้
๑. นวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นต้องมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจนกว่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใด
 ๒. นวัตกรรมนั้นมีความเหมาะสมสมหรือไม่กับระบบหรือสภาพที่เป็นอยู่
 ๓. มีกรณีวิจัยหรือการศึกษายืนยันแน่นอนแล้วว่า สามารถนำมาใช้ได้ดีในสภาพสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกัน
 ๔. นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้อย่างจริงจัง^{๒๑}

^{๑๙} ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. ๘๐ นวัตกรรม : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : แฉดเนกซ์ อินเตอร์คอร์ปปอเรชั่น, ๒๕๕๕), หน้า ๖๓ – ๖๔.

^{๒๐} ทิศนา แχเมณี, ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗), หน้า ๔๑๙ – ๔๒๐.

^{๒๑} กิตานันท์ มลิทอง. (๒๕๕๗). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๓, หน้า ๒๔๘.

ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิศนา แรมมณี กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้^{๑๐} ในขณะที่ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉงเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายเป็นวิธีการที่ให้อำนาจแก่ผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต^{๑๑} และ

สำลี รักสุทธิ กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๒-๒๔ โดยถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้างสรรค์ กิจกรรมทางการศึกษา ลงมือปฏิบัติจริง ครุเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ชี้บอกให้ความรู้อย่างเดียว เป็นผู้คุยกับผู้เรียน ควบคู่กับการเรียนรู้ ค่อยๆ แนะนำ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน^{๑๒}

จากแนวคิดข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดที่ให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยครุภัณฑ์ที่เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นผู้แนะนำ ผู้ให้กำลังใจ และเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองออกมาอย่างเต็มที่ ซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ทิศนา แรมมณี ได้กล่าวให้หลักการดังนี้

๑. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดครุเป็นศูนย์กลาง (Teacher – Centered Instruction)

(๑) การจัดการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction)

๑. การจัดการเรียนการสอนทางตรงแบบใช้ผลการวิจัย(Research – Based Direct Instruction)

^{๑๐} ทิศนา แรมมณี, ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมครั้งที่ ๑). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๗, หน้า ๑๒๐.

^{๑๑} พญาវิทยาลัยดีสุข พิมพันธ์ เดชะคุปต์. กระบวนการออกแบบย้อนกลับ : การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบการสอนเชิงมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลกรุงเทพฯ, ๒๕๕๓, หน้า ๒๑.

^{๑๒} สำลี รักสุทธิ. เทคนิคบริการเรียนหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๔, หน้า ๑.

๒. การจัดการเรียนการสอนทางตรงแบบใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory Based Direct Instruction)

๒. หลักการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Instruction)

(๑) แบบเน้นผู้เรียน

๑. การจัดการเรียนการสอนตามเอกตภาพ (Individualized Instruction)

๒. การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนนำตนเอง (Self-Directed Learning)

(๒) แบบเน้นความรู้ ความสามารถ

๑. การจัดการเรียนรู้แบบรู้จริง (Mastery Learning)

๒. การจัดการเรียนการสอนรับประกันผล (Verification Teaching)

๓. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept – Based Instruction)

(๓) แบบเน้นประสบการณ์

๑. การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning)

๒. การจัดการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม (Service Learning)

๓. การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

(๔) แบบเน้นปัญหา

๑. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Based Instruction)

๒. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นหลัก (Project Based Instruction)

(๕) แบบเน้นทักษะกระบวนการ

๑. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการสืบสอ (Inquiry Based Instruction)

๒. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการคิด (Thinking Process - Oriented Instruction)

๓. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process - Oriented Instruction)

๔. การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Learning Process Instruction)

(๖) แบบเน้นการบูรณาการ

๑. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction)

๒. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer - Assisted Instruction)

๓. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เครือข่ายเว็บไซต์ไวร์เว็บ (Web - Based Instruction) หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมเน้นไปทางด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นศูนย์กลาง แต่ครุคราวเลือกหลักการและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา และวัตถุประสงค์^{๑๓} เมื่อเข้าใจคำว่าวัตกรรมแล้วต้องศึกษาทฤษฎีการเรียนการสอนให้เข้าใจด้วย ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนการสอน

๑. ทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยม (Behavioral Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในส่วนนี้สกินเนอร์ (B.F.Skinner) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนเชื่อใน การกระทำโดยใช้การเสริมแรง (reinforcement) ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม^{๑๔}

๒. ทฤษฎีการเชื่อมโยงของฮอร์นไดค์ (Thorndike's Connectionism Theory)^{๑๕} ฮอร์นไดค์ (Thorndike) จากแนวคิดทฤษฎีการเชื่อมโยงของฮอร์นไดค์ (Thorndike) สามารถสรุปหลักการจัดการการเรียนรู้ได้ดังนี้

๑) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ต้องอาศัยทั้งการฝึกหัดและการได้รับรางวัลการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกบ้าง (ในสถานการณ์ที่เหมาะสม) จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา จากการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความภาคภูมิใจในการที่ได้ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

๒) การสำรวจความพร้อมหรือการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำ ก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสำรวจความรู้พื้นฐานเพื่อดูว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียน ต่อไปหรือไม่

๓) หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้น อย่างแท้จริงก่อน แล้วจึงให้ฝึกฝนโดยการกระทำการกระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ แต่ไม่ควรให้กระทำในลักษณะซ้ำๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้

๔) การให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลของการกระทำที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว โดยเฉพาะผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ การศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้าหรือแรงวัล ที่ผู้เรียนพึงพอใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

^{๑๓} ทศนา แคมมานดี, ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทด้านสุสานการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑๐-๑๑๒, ๑๕๕.

^{๑๔} ฉวีวรรณ สุวรรณากา และคณะ, “ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน-หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีวครุ”, รายงานการวิจัย, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแฟร์, ๒๕๕๗), หน้า๑๙.

^{๑๕} พรพิมล พรพีระชนม์, ดร. การจัดกระบวนการเรียนรู้, (สงขลา : เทมการพิมพ์สงขลา, ๒๕๕๐), หน้า ๓๖.

เมื่อนำแนวคิดและทฤษฎีไปปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้สามารถทำได้หลายมิติ ดังนี้

๑. ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนตระหนักถึงเป้าหมายที่ได้จากการปฏิบัติด้วยการฝึกฝนด้วยตนเอง
๒. มีกระบวนการสาหร่ายเพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้และการแก้ปัญหาได้
๓. ผู้เรียนรู้ต้องมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างตื่นตัว โดยใช้วิธีการศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ทดลอง จนเกิดการเรียนรู้^{๑๖}

๔. ผู้สอนต้องบรรยายกาศในการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่าน นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ

๕. ผู้เรียนต้องมีจิตวิญญาณในการเรียน (ฉันทะ) ขยัน (วิริยะ) เอาใจใส่ (จิตตะ) และมั่นติดตามการเรียน อย่างใกล้ชิด พร้อมที่จะแก้ไข ปรับปรุงตนเอง (วิมังสา)

ดังกรณีตัวอย่าง นวัตกรรมการเรียนรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติของโรงเรียนวัดลาดสนุ่น สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต ๒ ได้นำทฤษฎี Constructionism มาใช้กับรายวิชา ต่างๆ ภายในสถานศึกษา โดยแบ่งขั้นตอนและการประพฤติปฏิบัติ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การสร้างแรงบันดาลใจภายในตัวผู้เรียน (Inspiration)

ขั้นที่ ๒ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ (Curious)

ขั้นที่ ๓ ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง (Action)

ขั้นที่ ๔ สร้างองค์ความรู้ (Knowledge)

ขั้นที่ ๕ นำองค์ความรู้สู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (Exhibition)

ผลที่ได้รับ ผู้เรียนมีอิสระในความคิด การทำงาน ได้ค้นคว้าความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน แก้ปัญหาได้จริง เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ เรียนแล้ว มีความสุข สนุกกับการได้ลงมือปฏิบัติ^{๑๗}

บทสรุป

บทความนี้ เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียน คิดค้น พัฒนา สามารถนำไปปฏิบัติจริง และมีการเผยแพร่ซึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ผู้สอนสร้างขึ้นมาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้โดยผู้เรียนและ

^{๑๖} ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, ๘๐ นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, balans Design and Printing, ๒๕๕๙, น.๔๑.

^{๑๗} นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, [ออนไลน์] (แหล่งที่มา) : <https://jarernsri๔๑.wordpress.com> [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๙]

ผู้สอนได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันโดยพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอนจากหลักสูตร การเรียนการสอน กิจกรรม สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผลทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุขในสังคม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชน สำหรับการเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

กิตติ์นันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : อรุณ การพิมพ์, ๒๕๕๓.

กีรติ ยศยิ่งยง. องค์กรแห่งนวัตกรรม แนวคิด และกระบวนการ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

เกริก ท่อมกلاح และคณะ. การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ. กรุงเทพมหานคร : สถาพรบุ๊ค, ๒๕๕๕.

ฉบับรวม สรุวรรณภูมิและคณะ. “ความพึงพอใจของนิสิตต่อการจัดการเรียนการสอน-หลักสูตร ประกาศนียบตริวิชาชีพครู”. รายงานการวิจัย. บัณฑิตมหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่, ๒๕๕๗.

ชัยวัฒน์ สุธธิรัตน์. ๔๐ นวัตกรรม : การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปปอเรชั่น, ๒๕๕๕.

ทิศนา แ xenmn. ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทด้านสุทธารากการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๓.

พเยาว์ ยินดีสุข พิมพันธ์ เดชะคุปต์. กระบวนการออกแบบย้อนกลับ : การพัฒนาหลักสูตรและออกแบบ การสอนอิงมาตรฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พรพิมล พรพีระชนม. ดร. การจัดกระบวนการเรียนรู้. สงขลา : เทมการพิมพ์สงขลา, ๒๕๕๐.

สำลี รักสุทธิ. เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา, ๒๕๔๔.

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. [ออนไลน์] (แหล่งที่มา) : <https://jarernsri.๕๑๒.wordpress.com> [๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๘]